

STÁTNÍ ROZPOČTOVÉ VÝDAJE A DOTACE NA VÝZKUM A VÝVOJ (GBAORD) – ANALYTICKÁ ČÁST

1. Základní údaje GBAORD 2012

V České republice v roce 2012 dosáhly **státní rozpočtové výdaje a dotace na výzkum a vývoj (dále jen GBAORD)** částky **26 153,5 mil. Kč**.¹ Ve srovnání s předchozím rokem státní podpora výzkumu a vývoje vzrostla o 1,5 % (z 25 778 mil. Kč v roce 2011). Uvedená výše finančních prostředků státní podpory poskytnutá na výzkumné a vývojové (VaV) aktivity zahrnuje pouze prostředky z centrálního rozpočtu, tj. bez zahrnutí výdajů na VaV z krajských rozpočtů.

TAB 1-1: Výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj (GBAORD) v ČR (schválené a skutečné²); 2000–2012

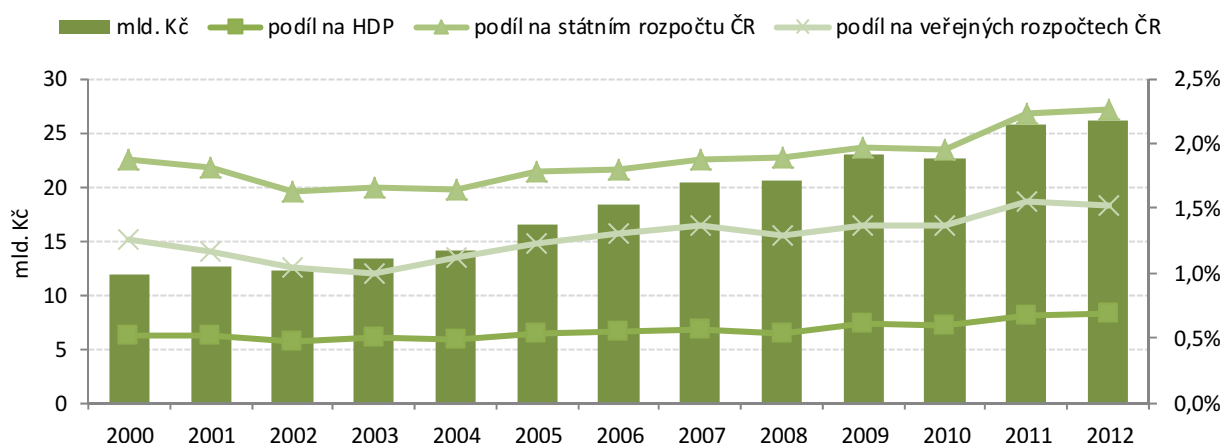
SR VaVal	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Plánované (schválené) výdaje (GBAORD)	12,0	12,7	12,4	13,7	14,7	16,5	18,4	21,5	23,0	24,1	25,4	25,9	26,6
Skutečné výdaje (GBAORD)² - MF ČR	11,9	12,6	12,3	13,4	14,2	16,4	18,3	20,5	20,5	23,0	22,6	25,8	26,2
Rozdíl (GBAORD)	0,1	0,1	0,1	0,3	0,5	0,1	0,1	1,0	2,5	1,1	2,8	0,1	0,5
Schválené (plánované) výdaje*	-	-	-	-	-	-	-	25,1	23,1	32,4	29,4	28,9	38,7
Skutečné - MF ČR*	-	-	-	-	-	-	-	20,5	20,5	24,1	24,9	37,5	39,1
Rozdíl*	-	-	-	-	-	-	-	4,6	2,6	8,3	4,5	-8,6	-0,4

* včetně výdajů na předfinancování zahraničních programů, krytých příjmy z EU a finančního mechanismu EHP/ Norsko

Zdroj: MF a ČSÚ

Uvedená částka odpovídala podílu **0,68 % HDP** (0,67 % v roce 2011).³ Na celkových výdajích státního rozpočtu se GBAORD v roce 2012 podílely **2,27 %** (2,23 % v roce 2011). Na celkových veřejných rozpočtech se GBAORD v roce 2012 podílely 1,53 %. Ve schválené verzi státního rozpočtu na rok 2012 se počítalo s částkou státní rozpočtové podpory na VaV ve výši 26 619,7 mil. Kč. Skutečné čerpání v roce 2012 bylo nižší než plánované.

GRAF 2-1: Výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj (GBAORD) v ČR; 2000–2012

TAB 3-2: Výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj (GBAORD) v ČR; 2000–2012

Základní ukazatele GBAORD	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celková částka v mld. Kč	11,9	12,6	12,3	13,4	14,2	16,4	18,3	20,5	20,5	23,0	22,6	25,8	26,2
Podíl na HDP	0,52%	0,51%	0,48%	0,50%	0,48%	0,53%	0,55%	0,56%	0,53%	0,61%	0,60%	0,67%	0,68%
Podíl na státním rozpočtu ČR	1,88%	1,82%	1,64%	1,66%	1,64%	1,78%	1,79%	1,87%	1,89%	1,97%	1,95%	2,23%	2,27%
Podíl na veřejných rozpočtech ČR	1,26%	1,17%	1,05%	1,00%	1,12%	1,23%	1,30%	1,36%	1,29%	1,37%	1,36%	1,56%	1,53%

Zdroj: MF a ČSÚ

¹ Veškeré údaje týkající se GBAORD a výdajů státního rozpočtu vyjadřují skutečnost k 31. 12. 2012. GBAORD zahrnují pouze spolufinancování Strukturálních fondů EU, nikoliv jejich předfinancování.

² V roce 2012 z celkové částky GBAORD 26,2 mld. Kč činily 2 mld. Kč použité nároky z minulých let. Část nevyužitých finančních prostředků pak byla odložena do dalších let. Celkové kumulované nároky pro využití do dalších let dosáhly v roce 2012 částky 5,2 mld. Kč.

³ Údaj o HDP platný ke dni 31. 10. 2013.

Nejvýznamnějším poskytovatelem podpory výzkumu a vývoje (dále jen VaV), prostřednictvím jehož rozpočtové kapitoly byla alokována nejvyšší částka do VaV, bylo v roce 2012 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Prostřednictvím této rozpočtové kapitoly bylo do výzkumných a vývojových aktivit alokováno 9 968 mil. Kč, což odpovídá podílu 38,1 % z celkových GBAORD. Z této částky šlo formou institucionální podpory 64,8 % prostředků. MŠMT v roce 2012 spolufinancovalo dva Operační programy EU⁴ zaměřené na podporu českého výzkumu (OP – Výzkum a vývoj pro inovace a OP – Vzdělávání pro konkurenceschopnost).

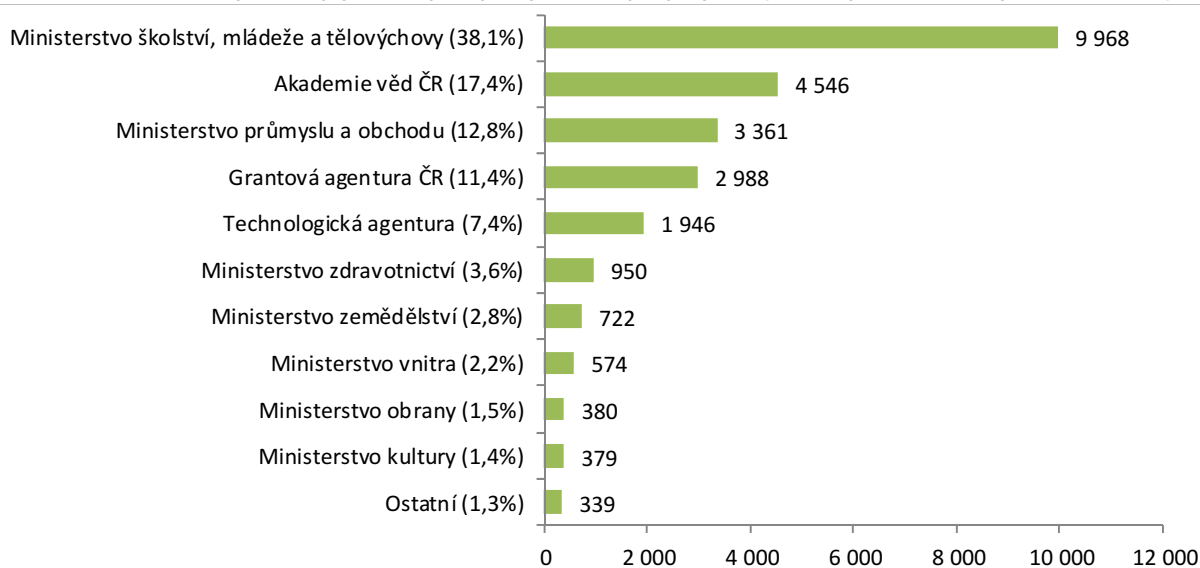
Druhým nejvýznamnějším poskytovatelem s částkou alokované podpory 4 546 mil. Kč byla Akademie věd ČR. V tomto případě výrazně dominovala institucionální podpora nad účelovou v poměru 96,5 % ku 3,5 %.

Třetím nejvýznamnější rozpočtovou kapitolou, ze které byl podporován výzkum a vývoj, bylo Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) s částkou 3 361 mil. Kč. V tomto případě výrazně dominovala účelová podpora nad institucionální v poměru 95,7 % ku 4,3 %. V rámci podpory výzkumu a vývoje MPO spolufinancovalo Operační program EU – Podnikání a inovace, který je tematicky rozdělen na tři části (Potenciál, Prosperita, Spolupráce). Hlavním záměrem operačního programu bylo rozšíření vědeckovýzkumných kapacit a zvýšení konkurenceschopnosti českého výzkumu a vývoje.

Grantová agentura ČR v roce 2012 financovala grantové projekty v hodnotě 2 885 mil. Kč. Celkem pak na VaV vydala 2 988 mil. Kč včetně nákladů na svou činnost. Kromě nákladů na činnost, které jsou považovány za institucionální prostředky, byly finanční prostředky určené na financování grantových projektů poskytnuty formou účelové podpory.

V posledních letech roste význam Technologické agentury ČR jako poskytovatele státní podpory VaV. V roce 2012 tato agentura přidělila na projekty VaV 1 862 mil. Kč (celkem hospodařila s 1 946 mil. Kč včetně nákladů na činnost). Převážná část podpory směřovala na projekty aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje (celkem 1 378 mil. Kč v rámci programu ALFA).

GRAF 1-2: Celkové GBAORD podle nejvýznamnějších poskytovatelů podpory VaV (mil. Kč, podíl na celkových GBAORD v %); 2012

Z pohledu sektoru provádění⁵ výzkumu a vývoje obdržel nejvyšší podporu vysokoškolský sektor (veřejné a soukromé vysoké školy). V roce 2012 byl ze státního rozpočtu v tomto sektoru financován výzkum a vývoj v hodnotě 11 196 mil. Kč. Do vládního sektoru směřovala státní podpora výzkumu a vývoje ve výši 8 715 mil. Kč. Subjektům podnikatelského sektoru stát přispěl na provádění výzkumu a vývoje částkou 5 314 mil. Kč. Marginální roli ve výzkumných a vývojových aktivitách má soukromý neziskový sektor, který v roce 2012 získal státní podporu ve výši 223 mil. Kč.

Mimo uvedené sektory provádění VaV směřovalo celkem 705 mil. Kč. Z této částky šlo 404 mil. Kč formou institucionální podpory do zahraničí na poplatky za účast ČR v mezinárodních programech VaVal a poplatky za účast v mezinárodních organizacích VaVal, které obdržely zahraniční subjekty⁶. Zbytek této částky tvořily nerozlišené výdaje

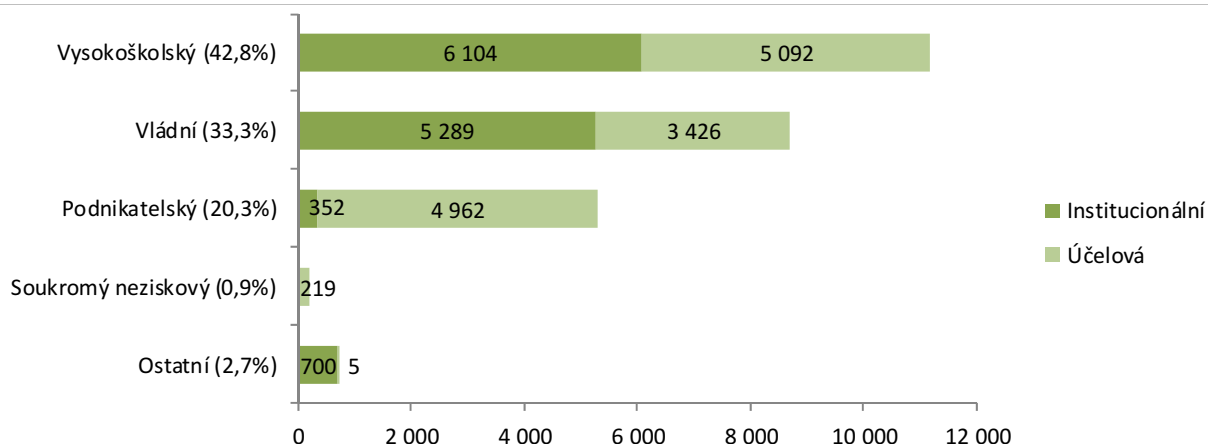
⁴ Více k tématice Operačních programů v gesci MŠMT viz následující odkaz: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy>

⁵ Sektory provádění ve statistice výzkumu a vývoje (Roční šetření o výzkumu a vývoji [VTR5-01]) jsou následující: vysokoškolský, vládní, podnikatelský a soukromý neziskový. Blíže viz: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistika_vyzkumu_a_vyvoje

⁶ Kromě toho Fyzikální ústav AV ČR a Komise J. Williama Fulbrighta jako subjekty se sídlem v ČR obdržely také institucionální příspěvek na podporu své mezinárodní spolupráce, konkrétně na poplatky za účast ČR v mezinárodních programech VaVal. Celkem to bylo 31 mil. Kč. Tato částka je započtena ve vládním sektoru.

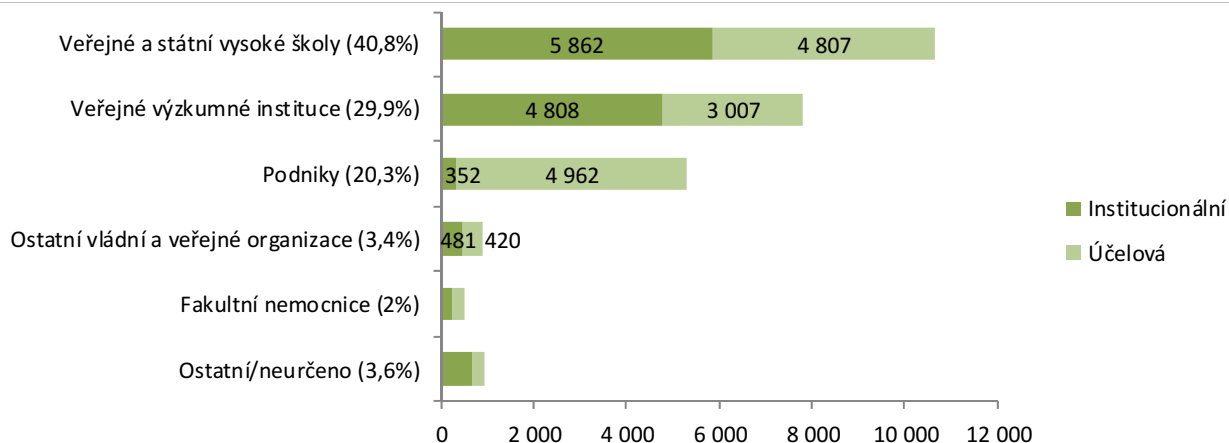
(finanční částky), kterým nemohly být přiřazeny atributy z RES (Registru ekonomických subjektů) dle příjemce finančních prostředků.

GRAF 1-3: Celkové GBAORD podle sektoru provádění VaV a typu podpory (mil. Kč, podíl na celkových GBAORD v %); 2012

Nejvýznamnějšími příjemci státní podpory výzkumu a vývoje byly veřejné a státní vysoké školy. V roce 2012 se jim podařilo získat podporu na provádění svých výzkumných aktivit ve výši 10 669 mil. Kč. Z této částky šlo formou institucionální podpory 5 862 mil. Kč (54,9 %), zejména pak prostřednictvím podpory rozvoje výzkumných organizací a specifického výzkumu na vysokých školách. Další významnou skupinou příjemců státní podpory VaV byly veřejné výzkumné instituce⁷, které v roce 2012 obdržely 7 814 mil. Kč. V tomto případě hraje institucionální forma financování (4 808 mil. Kč, 61,5 %) větší roli než v případě vysokých škol. Významnou část podpory VaV ze státního rozpočtu získaly také podniky. V roce 2012 jimi získaná částka dosáhla 5 313 mil. Kč. V tomto případě zcela dominuje účelová podpora VaV aktivit (4 961 mil. Kč, 93,4 %). Převážnou část celkové výše podpory obdržely soukromé domácí podniky, a to 3 820 mil. Kč. Soukromé podniky pod zahraniční kontrolou pak obdržely podporu ve výši 765 mil. Kč, což téměř odpovídá částce, kterou získaly veřejné podniky (729 mil. Kč).

GRAF 1-4: Celkové GBAORD podle příjemců podpory VaV (mil. Kč, podíl na celkových GBAORD v %); 2012

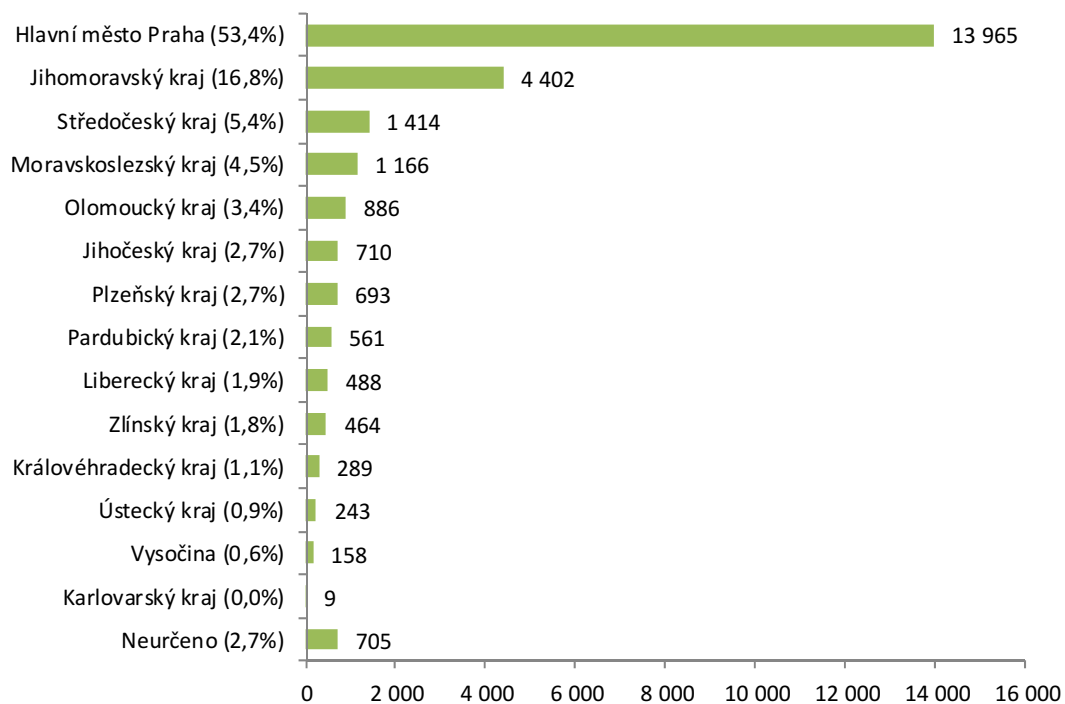

Z krajského pohledu byly nedůležitějšími destinacemi státní podpory výzkumu a vývoje ty kraje, kde je vysoká koncentrace vysokých škol a veřejných výzkumných institucí. Dominantní roli krajského centra českého výzkumu měřeno alokací státní podpory VaV hraje hlavní město Praha, kde subjekty provádějící výzkum a vývoj získaly celkem 13 965 mil. Kč, což odpovídá podílu 53,4 % celkových GBAORD. Mírně převažovala institucionální podpora (7 797 mil. Kč; 55,8 %) nad účelovou (6 169 mil. Kč; 44,2 %). Subjekty působící v Jihomoravském kraji obdržely ze státního rozpočtu celkem 4 401 mil. Kč, což je v porovnání s Prahou třikrát méně. Zajímavá je pozice Středočeského kraje s alokovanou částkou 1 410 mil. Kč. V tomto v pořadí třetím kraji nepůsobí žádná veřejná vysoká škola, ale na druhou stranu zde adresně provádí výzkum několik veřejných výzkumných institucí, do kterých směřovala polovina (konkrétně 715 mil. Kč) GBAORD alokovaných v tomto kraji. Vůbec nejméně obdržely subjekty provádějící VaV Karlovarském kraji, což je dáno faktem, že zde nepůsobí žádná veřejná vysoká škola ani veřejná výzkumná organizace.

⁷ Včetně ústředí Akademie věd ČR, která má v Registru ekonomických subjektů atribut organizační složky státu.

V položce „Neurčeno“ jsou částky směřující do zahraniční⁸ a částky, kterým nebylo možno přiřadit konkrétní subjekt podle klasifikace krajů (NUTS3)

GRAF 1.5: Celkové GBAORD podle krajů (mil. Kč, podíl na celkových GBAORD v %); 2012

⁸ V roce 2012 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydalo na podporu zapojení ČR do mezinárodního výzkumu celkem 420,8 mil. Kč ve formě příspěvků a poplatků.